

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

ES 6/01-4

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2001 v konaní o ústavnej sťažnosti I. M., bytom R., začatom na základe oznámenia vlády Slovenskej republiky z 20. júna 2001 podľa § 75 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov takto

r o z h o d o l :

Konanie o ústavnej sťažnosti **z a s t a v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 25. júna 2001 doručené oznámenie vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) na základe § 75 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Z uvedeného oznámenia o. i. vyplynulo, že vláda ústavnému súdu predkladá: „dokumentáciu týkajúcu sa sťažnosti občana Slovenskej

republiky I. M. proti Slovenskej republike vo veci porušenia jeho práva garantovaného podľa článku 25 Medzinárodného paktu občianskych a politických práv (New York, 16. december 1966)“. Z príloh pripojených k oznámeniu vlády ďalej vyplynulo, že svojím oznámením zo dňa 15. októbra 1999 sa na Výbor pre ľudské práva (ďalej len „Výbor“) obrátil štátny občan Slovenskej republiky I. M., bytom R., namietajúci porušenie svojich práv podľa čl. 25 písm. a) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „Pakt“) – právo na vstup do verejných služieb svojej krajiny za rovnakých podmienok predovšetkým. K ich porušeniu malo dôjsť uznesením Mestského zastupiteľstva v Rožňave č. 193 zo dňa 5. novembra 1998 o vytvorení volebných obvodov pre voľby členov mestského zastupiteľstva 18. – 19. decembra 1998. Keďže Výbor dňa 28. marca 2001 rozhodol o prijateľnosti tohto oznámenia (CCPR/C/71/D923/2000), týmto dňom sa pred ním začalo konanie v zmysle Opčného protokolu k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „Opčný protokol k Paktu“). O začatí konania generálny tajomník Organizácie spojených národov upovedomil Veľvyslanectvo Slovenskej republiky vo Švajčiarsku svojou nótou z 15. mája 2001 a vláda zaslala oznámenie podľa § 75 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavnému súdu 20. júna 2001. Podľa § 75 ods. 3 zákona o ústavnom súde na účely konania pred ním je takéto oznámenie vlády potrebné považovať za „ústavnú sťažnosť, ktorá sa prijala na ďalšie konanie“.

II.

Vo svojom konaní o tejto ústavnej sťažnosti ústavný súd vychádzal predovšetkým z toho, že (a v plnom súlade so svojou doterajšou judikatúrou) ako výklad, tak aj uplatňovanie ústavných či zákonných predpisov súvisiacich s jeho rozhodovacou činnosťou sa musí uskutočňovať v súlade s platnými medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky a súčasne ústavne súladným spôsobom (PL. ÚS 15/98, PL. ÚS 17/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 62/99). Z tejto zásady neexistuje v praxi ústavného súdu výnimka, ani pokiaľ ide o výklad a uplatnenie ustanovení zákona o ústavnom súde (vrátane jeho § 75).

Slovenská republika s účinnosťou od 1. januára 1993 o. i. sukcedovala do Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach z r. 1966, ako aj do Opčného

protokolu k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach z r. 1966, ktorým sa zavádza medzinárodné konanie o porušení niektorého z práv zaručených Paktom pred Výborom. Opčný protokol k Paktu zavádzajúci toto medzinárodné konanie o ochrane ľudských práv pritom rešpektuje zásady už stabilizované v medzinárodnom práve ľudských práv, medzi ktoré patrí subsidiarita jeho použitia (vo vzťahu k vnútroštátnym konaniam, ktoré pri ochrane ľudských práv zohrávajú primárnu úlohu), ako aj zásada vylučujúca konkurenciu rôznych jurisdikcií pri ochrane niektorého z práv alebo slobôd upravených medzinárodnými dohovormi o ľudských právach. Súbežné konanie o ochrane práva alebo slobody, ktoré je predmetom úpravy medzinárodnej zmluvy, ako pred vnútroštátnym orgánom, tak aj pred medzinárodným súdnym či iným orgánom Opčný protokol k Paktu vylučuje tak, že ako nevyhnutnú procesnú podmienku samotného začatia konania o oznámení jednotlivca požaduje predošlé vyčerpanie „všetkých dostupných vnútroštátnych prostriedkov na nápravu“ [1.2 písm. b) Opčného protokolu k Paktu]. Až po tom, čo jednotlivec takéto vnútroštátne právne prostriedky nápravy vyčerpal (a nebol pri ochrane svojho práva úspešný), môže začať medzinárodné súdne alebo iné konanie na ochranu ľudských práv a základných slobôd.

Uvedeným zásadám, ktorými sa riadia medzinárodné konania o ochrane ľudských práv, zodpovedá taký výklad a uplatňovanie zákona o ústavnom súde, ktorým sa zabezpečí ich rešpektovanie. Inak by totiž mohol vyvstať problém „konkurujúcich si“ a súbežne prebiehajúcich vnútroštátnych a medzinárodných konaní (jurisdikcií) na ochranu základných práv alebo slobôd, ktoré však medzinárodné právo ľudských práv nepozná, a preto ani neupravuje. Ústavný súd už vo veci sp. zn. ES 3/01 rozhodol, že „Začatie konania pred ústavným súdom o predmete individuálnej sťažnosti, ktorú európsky súd vyhlásil za prijateľnú, vytvára nebezpečenstvo konfliktu medzi systémom ochrany podľa dohovoru založenom na zásade subsidiárnej aplikácie medzinárodného práva vo vzťahu k vnútroštátnemu právu premietnutej aj do pravidla predchádzajúceho vyčerpania všetkých vnútroštátnych prostriedkov nápravy podľa čl. 35 ods. 1 dohovoru a vnútroštátnou ochranou ústavnosti a v konečnom dôsledku neprispieva k posilneniu ochrany ľudských práv a základných slobôd priznaných ústavou alebo dohovorom a jeho protokolmi. Vzťah ústavného súdu k európskemu súdu je založený na del'be funkcií na základe princípu

vzájomnej spolupráce, a nie konkurencie oboch súdnych orgánov“. Podľa právneho názoru ústavného súdu uvedené treba v plnom rozsahu aplikovať aj na vzťah ústavného súdu k Výboru.

Podľa názoru ústavného súdu uvedené nevylučuje, aby konanie o ochrane ľudských práv pred ním nemohlo tvoriť súčasť vnútroštátnych právnych prostriedkov nápravy, vyčerpanie ktorých sa požaduje ako podmienka začatia konania pred Výborom, alebo ako súčasť tých opatrení, ktorými Slovenská republika bude reagovať na názor Výboru, že došlo k porušeniu niektorého z práv garantovaných Paktom.

Pokiaľ ide o výklad a uplatňovanie zákona o ústavnom súde v konaní o ústavnej sťažnosti podľa § 75 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavne súladným spôsobom, ústavný súd už vo veci sp. zn. I. ÚS 3/01 uviedol, že „ako konanie o ústavnej sťažnosti, tak aj konanie o podnete boli takým typom konania, v ktorom sa zabezpečovala ochrana základných práv a slobôd zaručených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach, ak dotknutá fyzická alebo právnická osoba sama namietala ich porušenie“, pričom ani zo súčasného znenia Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) „nemožno vyvodiť iný záver o subjektoch, ktoré sú oprávnené podať ústavnú sťažnosť, než ten, ktorý platil podľa ústavy v doterajšom znení“. Ústavný súd v tejto súvislosti preto zohľadnil, že konanie o ústavnej sťažnosti podľa § 75 ods. 3 zákona o ústavnom súde sa začína na základe oznámenia vlády Slovenskej republiky, a nie samotnej osoby (subjektu), k údajnému porušeniu základného práva alebo slobody ktorej malo dôjsť.

Berúc do úvahy, že ústavný súd vykladá a používa ustanovenia ústavných a zákonných predpisov týkajúcich sa jeho rozhodovacej činnosti v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, ako aj spôsobom súladným s ústavou, bolo preto potrebné rozhodnúť o zastavení ďalšieho konania o ústavnej sťažnosti I. M. začatého na základe oznámenia vlády Slovenskej republiky z 25. júna 2001 podľa § 75 ods. 3 zákona o ústavnom súde.